

סיבות החרבן

שלא ברכו בתורה תחילה

בכלל העבודה בין המצרים ראוי לחשוב על החטאים שגרמו לחרבן. הגמ' בנדרים (פ"א ע"א) אומרת מי האיש החכם ויבן את זאת דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולמלה"ש ולא פירשו, עד שפירשו הקב"ה על עזבם את תורתו, שלא ברכו בתורה תחילה. ומביא הר"ן בשם רבינו יונה אם הכוונה כפשוטו איך החכמים והנביאים לא פירשוהו. אלא היו עוסקים בתורה תמיד ולכן היו תמהים על מה אבדה הארץ. והקב"ה שידוע את מעמקי הלב פירש שלא היתה התורה חשובה בעיניהם לברך עליה, ולא עסקו בה לשמה. השורש איך התחיל החרבן מכה הפרט הדק הזה שהחכמים ונביאים לא ידעו, שלא היה את הערך הראוי לתורה.

הב"ה מבאר שלא ברכו בתורה תחילה שלא הכירו בזה שהכוונה בנתינת התורה היה שתדבק נשמתנו ונפישנו ברמ"ה מצוות עשה ושם"ה ל"ת, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו ית' והארץ כולה היתה מאירה מכבודו. השראת השכינה מחייב שכל איש מישראל יהיה בגדר מרכבה לשכינה בית לבו"ע. כמובן שזה רחוק מאתנו, אבל לפחות חלק מהחיוזוק צריך להיות בת"ת, בין בלימוד עצמו ובין במחשבה על מעלת הלימוד להחשיב את לימוד התורה, ולהכיר שזה דבר ד' ודביקות בו ית'.

אבילות זה נקרא להכיר בחסרון ולנסות לתקן, אם לא עושים מה שבידינו זה נקרא שלא מכירים בהפסד. אם כתוב שלא ברכו בתורה תחילה ומבאר הר"ן שלא היתה חשובה בעיניהם יש עלינו חובה להתחיל בחיוזוק בת"ת ובברכות התורה כראוי, ושם יש גם תפילות על ת"ת בצורה השלימה.

בגמ' ביומא (ט' ע"ב) כתוב שבית ראשון הרב על ג' עבירות, ומבארים שזה מה שגרם בפועל לחרבן, אבל השורש איך נכשלו בזה הוא שלא ברכו בתורה תחילה ולכן התורה לא הגינה עליהם. וזה הוצרך שהקב"ה יפרש מה השורש שממנו התחיל הכל, אבל בפועל עברו על ג' עבירות.

בית שני חרב על שנאת חינוך

בית שני חרב על שנאת חינוך, ומבואר שם שחרבן בית שני המיר לן תנו עיניכם לבירה שהורה לראשונים ולא הורה לאחרונים. ועוד אמרו שם ראשונים שנתגלה עוונם נתגלה קיצם, לאחרונים שלא נתגלה עוונם לא נתגלה קיצם. נתגלה עוונם פירושו שהיה הטא היצוני, אבל לאחרונים שלא נתגלה

היינו שהיה הטא פנימי והתביעה היתה על הפנימיות. לראשונים היה יצה"ר גדול מאד, כמבואר בגמ' בסנהדרין שמנשה אחר לרב אשי בחלום שאם היה בדורם היה ריץ לעבירה. וכיון שלא ברכו בתורה תחילה התורה לא הגינה מפני היצה"ר התקיף הזה, ונכשלו במעשים. אחרונים לא נתגלה עוונם שהיה חסר בפנימיות בבאל"ה, ולכן לא נתגלה קיצם עד מתי יהיה העונש. ובלי לתקן את זה העונש של החרבן ממשיך עד היום.

שנאת חינוך מורה על חסרון באמונה

ולמה שנאת חינוך זה סיבה לעונש כ"כ המור. ומבארים שאי"ז חסרון בבאל"ה גרידא, אלא זה גם חסרון בכין אדם למקום. שהיה חסר בשורש האמונה, כשיש אמונה שלימה כמו בבית ראשון לא שייך שנאת חינוך. כשיש אמונה ביהוד אתה אחד ושמוך אחד זה סיבה להכיר שמי כעמך ישראל גוי אחד. עשיו שעובדים לאלהות הרבה נקראו נפשות ביתו, בני ישראל שעובדים לא-ל אחד כולם נפש אחת.

המעלים עין מן הצדקה כאילו עבד ע"ז, מה שאדם מתעלם מאחרים ואינו מחשיבם זה מראה שאינו מאמין מספיק בבו"ע. אמונה מחייב שהקב"ה מהוה אותו ואת כל ישראל. שנאת חינוך מראה שלא עסקו מספיק במעלה של כל אחד מישראל. אאע"ה היה ראש המאמינים ומידתו היתה חסד לאברהם, מכה זה שהכיר שהבו"ע טוב ומטיב ומהוה את הכל המשיך ג"כ להטיב לנבראים. אם אדם היה מרגיש באמת שהוא מקבל מהקב"ה כל הזמן - גם הוא היה מטיב לבריות כמו שהקב"ה מטיב לו.

עבדות לבו"ע מחייב הטבה לבריות

בכלל האבילות על בית שני יש לחשוב גם על באל"ה, לחפש דרכים לקבל שייכות להטבה, ובלי לעסוק בזה חסר בכל המהות של עבד ד'. עבדות מחייב להיות מטיב. כל המהות של התקרבות לד' מחייב מה הוא אף אתה. בתומר דבורה יש כמה פרקים איך ההטבה המופלאה של הקב"ה ומוזה ילמד האדם ללכת בדרכיו. ולכה"פ בדברים פשוטים, ובלי לעסוק בזה לא קונים בזה קנין. הזמן של אבילות על החרבן ועל העדר קרבת ד' מחייב לעסוק בתיקון, לקבל קבלת עבדות מחודשת בתורה ובבאל"ה. העדר מחשבה על השני בשרשו זה גם חסרון בעבדות לבורא.

קבלת עול מלכות שמים

מן הראוי לחשוב על המצוות כולם בתור קבלת עול, שייך לקיים את כל המצוות אבל מתוך הרגל בלי עול. צריך להכיר שהאדם מחייב ומצווה ואו יוכל להכיר שמחוייב בלתי גם

בזמן של אבילות על החרבן זה מחייב לעשות מה שבידינו לזכות לקרבת ד', ואם החמא היה שהיה חסר בתורה הייבים כנגד זה להרבות בהתמדה ולהכיר שתורה זה דבר ד', אהבת אבילות מחייבת שההתמדה תהיה יותר גדולה. אהבת הבריות כנגד שנאת חינם, לחזק את ההרגשים של הטבה לבריות, להתפלל על חולים, ולמעשה כשמזדמן להטיב בפועל. ותחילת הכל זה קבלת עול מלכות שמים להכיר שאין זמן שפנוי מקבלת עומ"ש, לחשוב בק"ש שהבו"ע רואה כל מעשיו ומחשבותיו, באבילות על החסר להכיר שהכל בגלל הסרון במצוות ולחפש כמה שיותר לקבל עול.

חיזוק העבודה בימי בין הזמנים

נחזור בקצרה על מה שעוררנו לפני בין הזמנים. הזכרנו עשרה כללים שמקיפים את העבודה בזמנים אלו, והם נכללים בג' כללים.

א. לחיות עם קביעות של עבודה בבין הזמנים, ולא לשכוח את עול התורה והמצוות. והעמדנו בזה ד' דברים:

תורה לחיות עם עול תורה, לקבוע כמות של דפים או שעות לכל יום או לשבוע, כל אחד כפי מה שמחזק אותו.

לזכור שיהודי חייב לזכור כל הזמן שהוא עבד ד' וחייב לעסוק בתורה כל הזמן, ואין מושג של פריקת עול והוסר שייכות לעבדות.

יחד עם זה עול תורה בהבנה, וזה מוכרח בעצם החיוב של אהבת תורה, להנות מסכרא בתורה, שלא יעבור יום מבלי לעיין בספר. ולכתוב חידוש ליום, הכתיבה מחייבת לברר מה שלומד. אפשר ע"י הכתיבה לבנות בניינים שלימים של רוחניות.

תפילה כראוי בזמנים מסודרים. בין תפילת שהרית, וכן מנחה ומעריב שתהיה תפילה עם קביעות והכנה ולא כאמצע העבודות.

מוסר לקחת ספר מס' או שע"ת או חובה"ל וללמוד עשר דק', וזה משפיע על הרגש הלב באיזה מצב שהוא.

ב. להכיר בצורך לעלות עוד ועוד, ובבין הזמנים יש זמן לדברים שלא מגיעים לזה בתוך הזמן. וזה בין בתורה ובין ביר"ש.

לקבוע קביעות מסויימת בספר תורני.

וכן בספר מוסרי כמו דרך ד', הכוזרי, חסיד יעבץ על אבות וכד'.

ג. נוסף לזה צריך להתרחק מג' מפסידים, ויתכן שלא צריך לעורר על זה.

הקימה בבוקר שלא תהיה בעצלות.

וכן הקימה בצהריים שהמנוחה תהיה בגבול.

לא להרבות בשיחות של דברים בטלים או קריאת ספרים.

הדבר העשירי לכתוב כל יום איך התקיימו אצלו כל הדברים האלה.

לאחרים. כשאדם לא חי שהוא מחוייב להקב"ה – גם לזולת אינו נותן. צריך לחזק את השורש של קבלת עול. ובפרט בזמן שלא נמצאים בישיבה ושייך לחשוב שאין שעבודים, צריך לדעת אין מצב שאין שעבודים אין יום שאין בו חיוב ת"ת ומצוות. כשלומדים מתוך הרגל שייך שיהיה יום שלא ילמד אבל כשיש עול אין יום בלי לימוד, צריך ליצור קבלת עול מלכות שמים. ועול אין הכוונה לחץ וקושי, אלא להרגיש את ההובה ולהתענג על זה.

והקבלת עול היא חיוב שנצטוונו כל בוקר וערב לקבל עומ"ש, פעמיים ביום צריך לחשוב ולהזכיר שאנחנו מצווים ומשועבדים.

מה מונח בק"ש, כתוב בהינדך משרשי המצוה שרצה ד' לזכות עמו שיקבלו עליהם מלכותו ויהודו בכל יום ולילה כל הימים שהם חיים. ק"ש זה מלכותו ויהודו, מלכות להכיר שמשועבדים לבו"ע, יחוד להכיר שאין עוד מלבדו, דהיינו להכיר שהקב"ה מהווה את הכל ועושה הכל וחייבים לעבדו.

כי בהיות האדם בעל חומר, נפתח אחר הבלי העולם ונמשך לתאוותיו, צריך עכ"פ זכרון תמידי במלכות שמים לשמרו מן החמא, על כן היה מחסדו לזכותינו וצונו לזכור שני העיתים האלה בקבע ובכוונה גמורה, אחת ביום להועיל לכל מעשינו שביום, כי בהיות האדם זוכר בבוקר אחדות ד' ומלכותו, וכי השגחתו ויכלתו על הכל, ויתן אל ליבו כי עיניו פקוחות על כל דרכיו, וכל צעדיו יספור, לא יתעלם ממנו דבר מכל דבריו, ולא יוכל ממנו להחביא אחת מכל מחשבותיו, הלא יהיה לו למשמר מחשבתו זאת והודאת פיו בדבר הזה כל היום ההוא. ויהיה לו הודאת הלילה בזה גם כן למשמר כל הלילה.

ק"ש היא קבלת עומ"ש וזה העצה שהאדם לא יפתה אחרי העולם. לא רק אמירת האמונה והיחוד שהקב"ה משגיח וסופר כל צעדיו ורואה כל דבריו ומחשבותיו, אלא קבלת המלכות שזה מחייב אותו בעבודת לבו"ע. והקבלה היא בבוקר לכל היום, ובערב לכל הלילה. כשמתפללים פסד"ז כראוי וברכות ק"ש או הק"ש מועיל לכל היום. ולכל הפחות להתחיל משהו לחשוב בק"ש. ובפרט בזמן שעלולים לחיות בלי עול אם נתחזק בק"ש בוקר וערב זה יכול לשמור לחיות תחת עול.

אח"כ מזכירים אהבת ד' ות"ת מכה אהבה, ובפרשה שניה ת"ת מכה שכר ועונש. כל זה סיבה שאדם יהיה כראוי, והכל בכלל קבלת עומ"ש.

אין זמן ותקופה שעושים כפי מה שמזדמן או כפי מה שנה לעשות, כל יום יש חיובים, כל המצבים והזמנים נכללים בכלל קבלת עול תורה ומצוות.